

Conferințele ASTREI
Marketingul și educația în muzee, ediția a XII-a

PROGRAM

MIERCURI, 1 NOIEMBRIE 2023

13.00–14.00 Primirea invitațiilor

Muzeul în aer liber, Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural.

14.00–18.00 „Memoria secretă a obiectelor” – Circuit expozițional la gospodăria-atelier de dogar din Nereju, județul Vrancea, gospodăria-atelier de olar din Horezu, județul Vâlcea, duplexul de gospodării de olar din Găleșoaia, județul Gorj și gospodăria de țesător de straie vâltorite din Săpânța, județul Maramureș.

Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului, str. Pădurea Dumbrava, nr. 16

JOI, 2 NOIEMBRIE 2023

Prezentarea lucrărilor: Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

Interval orar: 10.00 – 12.00

Moderator: Dr. Raluca Ioana ANDREI

09.00–10.00 Primirea invitațiilor, înregistrarea participanților, distribuirea kit-urilor de participare.

10.00–10.30 Ciprian Anghel ȘTEFAN, Director General, Muzeul ASTRA, Sibiu.

Muzeele în secolul XXI. Provocări și soluții.

10.30–11.00 Conf. univ. dr. Carmen CROITORU, Director General, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, București.

Consumul de cultură la nivel național și profilul vizitatorilor de muzeu.

11.00–11.30 Ioana DAN, Director Marketing și Educație, Muzeul ASTRA, Sibiu.

Noi abordări în crearea produsului cultural.

Patrimoniul încorporează atribute de calitate, originalitate și valoare. Cum poate el deveni un produs cultural competitiv, nu doar pe piața culturală, dar mai ales pe piața serviciilor de timp liber?

11.30–12.00 Discuții / Pauză de cafea

Prezentarea lucrărilor: Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

Interval orar: 12.00 – 14.00

Moderator: Dr. Raluca Ioana ANDREI

12.00–12.30 Tone Erlie MYRVOLD, Researcher at the Norwegian centre for traditional music and dance, Norway.

Can you relate to a dance from the past?

This presentation is about the concept of events of practice exhibitions in the project Dancing museums. I will also talk about youth dance programmes in museums that have been initiated and produced by the Norwegian Centre for Traditional Music and Dance (Sff). This presentation explores how we can facilitate a dialogue amongst the youth on the relevance of the old dance recordings, and how we can influence the way young people understand their own dance expressions. I will also discuss whether conversations about dance and dance traditions combined with dance instruction make the links between the older and the younger generations' dance expressions any easier.

12.30–13.00 Coralia COSTAȘ, Șef secție – Relații Publice, Marketing, Logistică, Proiecte, Programe, Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași.

Medierea asistată de instrumente IT a patrimoniului imaterial în cadrul proiectului Erasmus+ „iNTANGIBLE: Digitizing Intangible Heritage Amidst the Digital Shift”

În cadrul comunicării vor fi abordate concepte cheie precum cele de digitizare și digitalizare a patrimoniului cultural imaterial, împreună cu necesitatea formării profesionale în domeniul medierii digitale pentru a permite o perpetuare cât mai profundă a conținutului, tehnicilor și practicilor moștenite de la înaintași în contextul contemporan puternic ancorat în tehnologie. Se vor prezenta principalele rezultate obținute în cadrul proiectului Erasmus+ „iNTANGIBLE: Digitizing Intangible Heritage Amidst the Digital Shift”.

13.00–13.30 Mona Silvia TIMOFTE, Educator muzeal și formator,
Asociația Da’DeCe, București.

Valorificarea patrimoniului muzeal în activitatea didactică. Studiu de caz: Da’ de ce să aduc muzeul la școală.

Atunci când elevii nu pot vizita muzee, acestea pot fi aduse în școli valorificând patrimoniului muzeal în activitatea didactică de zi cu zi. Prin parteneriate între muzee, organizații culturale și școli, profesorii pot fi susținuți și formați profesional să folosească colecțiile muzeale ca mijloc de instruire în cadrul unor strategii didactice de predare integrată. Proiectul „Da’ de ce să aduc muzeul la școală” este finanțat de AFCN și implementat de Asociația Da’DeCe, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic București și Muzeul Municipiului București.

13.30–14.00 Angelica CURLIȘCĂ, Biolog, Șef Secția Delfinariu, Mineralogie,
Complexul Muzeal de Științe ale Naturii Constanța.

Tendențe în strategiile actuale de marketing. Pentru muzeele cu patrimoniu viu.

Lucrarea de față urmărește, pe cât posibil, indentificarea caracteristicilor activității de marketing în muzeele cu patrimoniu viu în vederea identificării măsurilor care trebuie luate pentru dezvoltarea acestui domeniu al marketingului.

Patrimoniul viu al, pentru cea mai mare parte a vizitatorilor, reprezintă nu o colecție științifică, o sursă de educație ci doar un mod de a-și petrece timpul plăcut în vacanță. Strategiile de marketing ale Complexelor Muzeale de Științe ale Naturii se află în curs de modificare, mutând centrul de greutate de la partea de entertainment, către partea educativă, de promovare și consolidare a practicilor de conservare, de creștere a gradului de conștientizare și de implicare a publicului față de problemele actuale de mediu, și nu numai.

14.00–15.00 Prânz

Prezentarea lucrărilor: Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

Interval orar: 15.00 – 16.30

Moderator: Ioana Dan

15.00–15.20 Dr. Liviu Răzvan PRIPON, Secretar
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

Problema gândirii taxonomice. Asumare sau abandon în practica și educația muzeală contemporană?

În lucrarea de față ne propunem să analizăm rolul ansamblurilor sistematice din expozițiile muzeale, în particular cele de istorie naturală. Din punct de vedere teoretic, analiza urmărește evaluarea importanței taxonomiei pentru experiența vizitatorului din perspectiva cunoașterii naturii. Analiza are ca bază concretă comparația dintre expoziția de bază a Muzeului de Istorie Naturală din Sibiu și cea a Muzeului Zoologic din Cluj-Napoca. În același timp subliniem o modalitate specifică muzeului, care intervine în fundamentarea cunoașterii bazate pe rațiune și conectivitate cu obiectul autentic (o cunoaștere reală).

15.20–15.40 Cristina TOMA, Manager / Despina HAȘEGAN, Muzeograf
Muzeul Hărților, București.

Călătoria Novei

Ce este relevanța? Și cum facem ca un muzeu să fie relevant pentru publicul său? În contextul în care, cu puține excepții, muzeele din România au în continuare puțini vizitatori tineri, Muzeul Hărților din București a dezvoltat o aplicație de AR destinată copiilor de 10–14 ani, cadrelor didactice și familiilor. Această aplicație, numită "Călătoria Novei", urmărește să promoveze patrimoniul muzeului către copii, pornind de la programa școlară de istorie și geografie. Ne-am propus să reducem falia dintre educația formală și cea nonformală și să creștem interesul tinerilor pentru patrimoniu.

15.40–16.00 Tinela Maria PĂTRUȚ, Muzeograf / Sabina LUNGU, Muzeograf
Muzeul ASTRA, Sibiu.

Activități semi-asistate și neasistate în Muzeul ASTRA. Provocări și realizări.

Pentru Departamentul de Marketing și Educație, anul 2020 a venit cu mari provocări, dar a fost și punctul de pornire în elaborarea și implementarea unor noi activități educaționale inedite și de impact. A fost necesară o nouă abordare în modul de raportare la publicul țintă, prin intermediul unor activități adaptate la noile condiții economice și sociale, ținând cont de câteva recomandări sanitare cu privire la interacțiune umană minimă și distanțarea fizică. Vă prezentăm provocările pe care le-am întâmpinat în realizarea acestor activități, modul de implementare și feedback-ul avut din partea participanților.

16.00–16.30 Discuții / Pauză de cafea

Vizită - Casa Artelor și prezentarea proiectului Restaurarea și revitalizarea monumentului istoric Casa Artelor - Centru de activități și resurse regionale (C.A.R.R.) - CALL03-13, Piața Mică, nr.21.

Interval orar: 17.00 – 19.00

Prezintă: Mirela Iancu - Director General Adjunct, Muzeul ASTRA

Ioana Dan - Director Marketing și Educație, Muzeul ASTRA

19.00 Cină

VINERI, 3 NOIEMBRIE 2023

Prezentarea lucrărilor: Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

Interval orar: 10.00 – 12.00

Moderator: Dr. Raluca Ioana Andrei

09.00–10.00 Primirea invitaților, distribuirea kit-urilor de participare.

10.00–10.30 Prof. Dr. Habil. Alexandra ZBUCHEA, Prodecan
Facultatea de Management, SNSPA, București.

Potențialul Inteligenței Artificiale în Transformarea Marketingului Muzeelor

Inteligența artificială (IA) nu este numai un termen la modă, care atrage atenția și este tot mai des întâlnit în contexte extrem de diverse, atât personale cât și profesionale. IA este extrem de utilă în cele mai diverse organizații, inclusiv în cazul muzeelor, indiferent de caracteristicile acestora. Principalele aspecte, precum și cum anume putem integra unele instrumente IA în activitatea de marketing muzeal vor fi discutate în această prelegere. Este important de avut în vedere păstrarea unui echilibru între tehnologie și umanitate pentru a menține esența și unicitatea muzeelor.

10.30–10.50 Lila PASSIMA, Coordonator Secție Educație muzeală
Muzeul Național al Țăranului Român, București.

Descoperă muzeul singur

Atelier de muzeografie participativă, discuții pe marginea expoziției *Piua! – joacă, jocuri, jucării*. Pentru a nu rămâne anacronic, muzeul (cu precădere cel etnologic) trebuie să-și regândească modul de expunere, relația cu obiectul, să capete un caracter experimental, interdisciplinar cu o viziune integratoare a mai multor teritorii de explorare: narativ, vizual, senzorial, tactil.

10.50–11.10 Prof. Daniela Ramona BOTOȘ,
Muzeul de Științele Naturii din Târgu-Mureș.

Pedagogie muzeală la Muzeul de Științele Naturii din Târgu-Mureș – trecut, prezent și viitor

Începuturile, modeste, în aria pedagogiei muzeale la Muzeul Județean Mureș, în anii 2007 – 2010, au evidențiat interesul cadrelor didactice, copiilor și elevilor pentru derularea de activități educative în muzeu. Toate acestea au generat activități în colaborare cu instituții de învățământ, unele dintre acestea derulate prin protocoale de colaborare. Prezentăm aici câteva exemple de asemenea colaborări, care au avut succes și impact incontestabil.

11.10–11.30 Alexandra OLTEANU – BUCUR
Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească”, Târgoviște.

Casa românei, un muzeu – spectacol

Articolul marchează șase ani de activitate ai Muzeului „Casa Românei”, dar și 56 de ani de la prima ediție a Festivalului Național de Română „Crizantema de Aur”, și ilustrează diverse manifestări organizate în cadrul acestui muzeu, deschis la Târgoviște în 2017. Aliniat acelor muzee dedicate unui singur gen de muzică: fado-ului, jazz-ului și lied-ului, unul dintre scopurile sale îl reprezintă înscrierea Românei în patrimoniul imaterial al umanității.

11.30–12.00 Discuții / Pauză de cafea

Prezentarea lucrărilor: Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

Interval orar: 12.00 – 14.00

Moderator: Ioana Dan

12.00–13.00 Patrick LEHNES, Researcher at the Institute of Environmental Social Sciences and Geography at the University of Freiburg, Germany.

Heritage Interpretation in times of diversity and change

The main part of the presentation would use first-hand experience through practical exercises to explore 'interpretation as a mental activity' against the background of a person's preconceived meaning-system. This involves several steps from sense perception to the appropriation of meanings from a

new interpretive encounter. This leads to a conceptual framework which allows heritage interpreters to identify potential issues and opportunities in working with diverse audiences and stakeholders. It is important to develop inclusive interpretations from multiple perspectives for diverse audiences together with the diverse stakeholders (as participators or cocreators), to develop value oriented interpretations which resonate with today's issues of social and cultural change and provide opportunities for transformative learning.

13.00–13.30 Adriana SCRIPCARU, Președinte al asociației și coordonator de programe culturale, Fundatia *Școala de la Piscu*.

Școala de la Piscu: experiența noastră - muzeu, ateliere, carte, film.
Școala de la Piscu este un concept clădit de-a lungul a 18 ani de trăit, cercetat, colecționat, la Piscu/Ilfov, un vechi sat de olari din apropierea Bucureștiului, odinioară în adâncul Codrului Vlăsiei. Promovăm patrimoniul cultural local și ne întindem preocuparea acolo unde este cerută. Pe lângă workshopuri, școli de vară, ghidaje despre patrimoniul cultural, am dezvoltat în timp o zonă editorială "patrimoniul cultural pe înțelesul tuturor" și o zonă video "Lección de patrimoniu".

13.30–14.00 Raluca OPREA – MINOIU, Șef Birou Creativitate, Ana Petrovici, Ilica Pop, Secția Educație muzeală, Muzeul Național al Țăranului Român, București.

Accesibilizarea: de la excepție la normalitate

Dorim să vă invităm într-o călătorie emoțională. Am putea să-i spunem și studiu de caz, dar preferăm să ne păstrăm într-o lume a poveștilor, atât de utile în accesibilizarea patrimoniului muzeal tuturor curioșilor, mari și mici, tipici sau neurodiverși. Vă vom povesti cum un sociolog, un artist păpușar, un artist plastic și un arhitect au împrietenit un muzeu cu copiii, cu adolescenții, cu persoanele nevăzătoare sau cu refugiații, cu persoanele neurodiverse sau cu comportamente deviate ori copii proveniți din medii defavorizate.

14.00–15.00 Prânz

Prezentarea lucrărilor: Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

Interval orar: 15.00 – 17.00

Moderator: Ioana Dan

15.00–15.20 Monica VASINCU, Consilier afaceri europene – Expert comunicare, Unitatea de Management a Proiectului, Ministerul Culturii, București.

Granturile SEE = game changer pentru patrimoniul muzeal din România

De 10 ani, Granturile SEE (oferite de 3 state donatoare – Norvegia, Islanda și Liechtenstein) pun umărul la descoperirea comorilor ascunse din patrimoniul muzeelor din România, al acelor muzee care au avut curaj să pășească, timid, dar sigur, pe tărâmul necunoscut al finanțărilor nerambursabile, să învețe, să se adapteze și, mai presus de toate, să privească mai deprate, către noi oportunități. Nu, n-a fost ușor! Da, s-a muncit cot la cot (beneficiar și Operator de Program deopotrivă) pentru ca, dincolo de îndeplinirea indicatorilor asumați, expozițiile inovative realizate prin proiectele finanțate cu sprijinul Granturilor SEE să încânte și să bucure, de la mic la mare, publicul larg din România.

15.20–15.40 Luis MATEESCU, Muzeograf / Octavia GHIȚOAIKA, Muzeograf
Muzeul Regiunii Porților de Fier, Drobeta Turnu Severin.

Caleidoscop de activități retrospective

În timpul anului, muzeul a desfășurat o serie de activități captivante și educative. Este vorba despre activitățile desfășurate de la începutul anului: Ziua lecturii (valorificarea lecturilor suplimentare ale elevilor prin realizarea unor proiecte de prezentare în grup sau individual, formarea unei atitudini de responsabilitate și respect față de carte, chestionare, dezbateri); Săptămâna verde (copiilor li s-a explicat despre efectele defrișărilor și importanța reciclării selective); Școala altfel (realizare ateliere de creație tematice); Școala de vară (diverse activități, ateliere de creație, ateliere de olărit, de pielărie, de prelucrarea lemnului, cursuri de dans, animație pentru copii, karaoke, jocuri de îndemânare, jocuri de șah).

15.40–16.00 Claudia MAXIM, Referent de specialitate – Marketing
Complexul Muzeal Național Neamț, Piatra Neamț.

Patrimoniul Cucuteni mai aproape de inima publicului

Iată un proiect care a deschis ușile Muzeului de Artă Eneolitică Cucuteni unei noi categorii de public – tinerii. Obiectivele proiectului au inclus consolidarea vizibilității Complexului Muzeal Național Neamț și a Muzeului de Artă Eneolitică Cucuteni, crearea unei imagini moderne pentru o audiență mai tânără, sporirea veniturilor muzeului și extinderea demografică a vizitatorilor. Parteneriatul cu două entități private a fost cel care a dus la îndeplinirea obiectivelor de mai sus, într-o manieră surprinzătoare și atractivă pentru publicul tânăr.

Succesul a rezultat din alinierea produselor cu valorile noastre culturale, expunerea acestora în muzeu, înregistrarea unei creșteri semnificative a vânzărilor și atingerea unor audiențe diverse prin parteneriate cu librării și galerii de artă. Eforturile naționale de relații publice, inclusiv apariții la televiziune, au amplificat impactul proiectului.

16.00–16.20 Liliana LIRCĂ, muzeograf/reprezentant PR
Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș.

Arta povestirii / Storytelling la Muzeul Județean Mureș

Cui ne adresăm și ce tip povești spunem? De la limbajul folosit în comunicarea cu jurnaliștii, la parteneri, până la interacțiunea directă cu vizitatorul, fie că vorbim de o comunicare internă eficientă sau de interacțiunea virtuală prin canalele de social media, totul se măsoară în final la tipul de experiență pe care îl are omul într-unul din sediile Muzeului Județean Mureș. Lucrarea are la bază planul de comunicare realizat de Muzeu pe anul 2023 privind conținutul, evenimentele și activitățile de pedagogie muzeală pe care muzeul le-a planificat, implementat și evaluat în prima parte a anului.

16.20–16.40 Liviu VELȚAN, Muzeograf, Muzeul ASTRA, Sibiu.

Atelierele apicole ale anului 2023 în Muzeul ASTRA

Activitatea apicolă desfășurată în cadrul Muzeului ASTRA în ultimii 4 ani a inclus o diversitate a programelor culturale și educative. Fie că este vorba de Târgul de Jucării, Școala în satul tradițional sau Noaptea Cercetătorilor, programele Muzeului ASTRA cu tematică apicolă tradițională și modernă a fost abordată ca parte integrantă a programului cultural și educațional. Ca și activitate practică este inclusă o vizită la trei gospodării ale muzeului în aer liber unde latura apicolă este bine reprezentată: gospodăria de agricultor din Desești, Maramureș, gospodăria și teascul de boștină din Sebeșul de Jos, județul Sibiu și gospodăria de olar din Găleșoaia, județul Gorj.

16.40–17.00 Dr. Raluca ANDREI, Șef serviciu, Educație și Interpretare Patrimoniu,
Dr. Cristina KIRU, Muzeograf, Muzeul ASTRA, Sibiu.

Povești meșteșugite la muzeu. Mediere culturală prin lectură

Lucrarea vine să prezinte forma de mediere culturală prin lectură și, respectiv, storytelling, având la bază publicații realizate de către Serviciul Educație și Interpretare Patrimoniu, în colaborare cu muzeografi din cadrul muzeului ASTRA. Astfel, rezultatele acestor colaborări, respectiv primele trei broșuri cu tematică legată de meșteșugurile care se regăsesc în gospodăriile din muzeu, respectiv oierit, pescuit și albinărit (apicultură), aduc crearea unei legături care facilitează înțelegerea acestor meșteșuguri de către public, cu ajutorul ilustrațiilor și a textelor adaptate pentru copii și tineri.

17.00–17.30 Discuții / Pauză de cafea

19.00 Cină

SÂMBĂȚĂ, 4 NOIEMBRIE 2023

Sala Auditorium / Pavilionul Muzeal Multicultural

10.00–11.00 *Ceata de feciori din satul Rucăr*. Documentar realizat de Muzeul ASTRA în cadrul proiectului *International Dans as ICH. Valorificarea patrimoniului imaterial*.

Discuții

11.00–12.00 Vizită în expoziția: *Cămașa. Eleganța veșmântului* / Pavilionul Muzeal Multicultural.

Speakeri invitați ai conferinței:

Conf. univ. dr. Carmen CROITORU, Director General, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, București.

Tone Erlien MYRVOLD, Researcher at the Norwegian centre for traditional music and dance, Norway.

Monica VASINCU, Consilier afaceri europene - Expert comunicare, Unitatea de Management a Proiectului, Ministerul Culturii, București.

Prof. Dr. Habil. Alexandra ZBUCHEA, Prodecan Facultatea de Management, SNSPA, București.

Patrick LEHNES, Researcher at the Institute of Environmental Social Sciences and Geography at University of Freiburg, Germany.

Ciprian Anghel ȘTEFAN, Director General, Muzeul ASTRA